

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

16094/1/23
REV 1

SOC 833
EMPL 598
GENDER 211

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 15421/23

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη μετάβαση των συστημάτων
διά βίου φροντίδας προς μοντέλα ολιστικά, με επίκεντρο τον άνθρωπο και
σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας με συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου

Διαβιβάζονται συνημμένως στις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για το ανωτέρω
θέμα, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο EPSCO κατά τη σύνοδό του στις 27 Νοεμβρίου 2023.

Μετάβαση των συστημάτων διά βίου φροντίδας προς μοντέλα ολιστικά, με επίκεντρο τον άνθρωπο και σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας με συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου

Συμπεράσματα του Συμβουλίου

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

1. Οι σταθερές κατακτήσεις των κοινωνικών δικαιωμάτων και η μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με το δικαίωμα όλων των ανθρώπων να απολαμβάνουν μια ολοκληρωμένη και αξιοπρεπή ζωή έχουν ως αποτέλεσμα την αμφισβήτηση των μοντέλων ιδρυματικής φροντίδας, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις συνεπάγονται αποκοπή από την κοινωνία και περιορίζουν τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Αυτή η αλλαγή προτύπου συμβαδίζει με προόδους στα μοντέλα επαγγελματικής φροντίδας και με νέες ιδέες για το πώς θα πρέπει να είναι η φροντίδα. Υποστηρίζεται επίσης από επιστημονικά στοιχεία που επιβεβαιώνουν τις πολυάριθμες **ανεπάρκειες** της ιδρυματικής φροντίδας, από μεγαλύτερη κοινωνική ευαισθητοποίηση ως προς τη σημασία της οικοδόμησης κοινωνιών ισότητας και της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου, καθώς και από αυξανόμενη κοινωνική ευαισθησία και ευρεία προτίμηση για μοντέλα επικεντρωμένα στον άνθρωπο σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ), η οποία υιοθετεί το μοντέλο προσέγγισης της αναπηρίας με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα με στόχο την αποϊδρυματοποίηση.

2. Η διάσταση του φύλου ενυπάρχει σε σημαντικό βαθμό στη διά βίου φροντίδα. Οι γυναίκες επωμίζονται την κύρια ευθύνη για την παροχή τόσο αμειβόμενης όσο και μη αμειβόμενης φροντίδας. Σχεδόν το 90 % των απασχολούμενων με αμοιβή στον κλάδο είναι γυναίκες, ο αριθμός των οποίων εκτιμάται σε 9,1 εκατομμύρια στην Ευρώπη, σε θέσεις εργασίας συχνά και στις περισσότερες χώρες επισφαλείς, ανεπαρκώς αμειβόμενες, χωρίς προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης και υποτιμημένες, γεγονός που εξηγεί εν μέρει την ανησυχητική έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού στον κλάδο αυτόν στην Ευρώπη και ιδίως στις πλέον αραιοκατοικημένες περιοχές ή σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες. Στην ΕΕ το 92 % των γυναικών παρέχουν τακτικά και μάλιστα το 81 % καθημερινά μη αμειβόμενη φροντίδα¹. Οι ευθύνες φροντίδας των παιδιών, ιδίως των πολύ μικρών παιδιών, περιορίζουν σημαντικά τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας². Εξάλλου, το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων με παιδιά ηλικίας κάτω των έξι ετών ήταν 90,1 % για τους άνδρες έναντι 67,2 % για τις γυναίκες. Συνολικά 7,7 εκατομμύρια γυναίκες στην Ευρώπη αναγκάζονται να προσαρμόσουν τη μορφή εργασίας τους εξαιτίας των ευθυνών μη αμειβόμενης φροντίδας³. Οι γυναίκες αφιερώνουν περισσότερο χρόνο σε μη αμειβόμενη και χαμηλά αμειβόμενη φροντίδα και στήριξη σε σύγκριση με τους άνδρες, γεγονός που σημαίνει ότι η πρόσβαση και η σταθερή παρουσία τους στην αγορά εργασίας εξαρτώνται από τις ευθύνες φροντίδας που επωμίζονται και από τον τρόπο επιμερισμού αυτών των ευθυνών⁴. Το δυνητικό εισόδημα που χάνουν οι γυναίκες επειδή η μη αμειβόμενη παροχή φροντίδας δεν κατανέμεται ισορροπημένα, έχει διαπιστωθεί ότι ανέρχεται συνολικά σε τουλάχιστον 242 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως⁵. Η άνιση κατανομή της μη αμειβόμενης παροχής φροντίδας μεταξύ ανδρών και γυναικών συνδέεται, μεταξύ άλλων, με την επίμονη ύπαρξη του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων. Επιπλέον, αυτή η ανισορροπία έχει ως αποτέλεσμα μικρότερες συντάξεις γήρατος για τις γυναίκες, οι οποίες κατά συνέπεια θα έχουν πιθανότατα λιγότερες οικονομικές δυνατότητες να λάβουν τη φροντίδα που χρειάζονται και περισσότερες πιθανότητες να βιώσουν φτώχεια⁶. Ο τομέας της μακροχρόνιας φροντίδας και στήριξης και των κοινωνικών υπηρεσιών έχει μεγάλες δυνατότητες δημιουργίας θέσεων εργασίας, αφού ο αριθμός των θέσεων εργασίας που μπορεί να δημιουργηθούν την επόμενη δεκαετία εκτιμάται σε οκτώ εκατομμύρια⁷.

¹ Ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα, σ. 2.

² EIGE (2023) Βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής: Γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φροντίδα.

EIGE (2022), Gender Equality Index 2022: The COVID-19 pandemic and care (Δείκτης ισότητας των φύλων 2022: Πανδημία COVID-19 και φροντίδα).

EIGE (2021) Gender inequalities in care and consequences for the labour market (Οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στη φροντίδα και οι συνέπειες για την αγορά εργασίας).

EIGE (2020) Gender equality and long-term care at home (Ισότητα των φύλων και μακροχρόνια φροντίδα στο σπίτι).

³ Γνωμοδότηση της ΕτΠ για την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα.

⁴ Στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων.

EIGE (2023) Βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής: Γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φροντίδα.

⁵ Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 2022.

⁶ Έκθεση του 2021 για τη δημογραφική γήρανση.

EIGE (2021) Gender inequalities in care and consequences for the labour market (Οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στη φροντίδα και οι συνέπειες για την αγορά εργασίας).

⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021) Πράσινη βίβλος σχετικά με τη γήρανση – Προώθηση της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας μεταξύ των γενεών.

3. Στην Ευρώπη, ο αριθμός των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών θα αυξηθεί κατά 14 % μεταξύ 2022 και 2030 και κατά 38 % την επόμενη 30ετία —θα φτάσει τα 129,8 εκατομμύρια⁸— ο δε αριθμός των ατόμων με ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας θα έχει φτάσει τα 33,7 εκατομμύρια έως το 2030 και τα 38,21 εκατομμύρια έως το 2050⁹. Η εξέλιξη αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο των επίμονων προκλήσεων όσον αφορά την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές, προσβάσιμες και ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας σε πολλές χώρες της ΕΕ.
4. Πρόοδος έχει σημειωθεί ως προς την επίτευξη των στόχων της Βαρκελώνης που καθορίστηκαν το 2002 για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ). Ωστόσο, εν μέρει λόγω των διαφορών στα εθνικά συστήματα, η πρόοδος αυτή ήταν άνιση μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως όσον αφορά την ομάδα παιδιών μικρότερης ηλικίας και τα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα. Για τον λόγο αυτόν, οι νέοι στόχοι της Βαρκελώνης για το 2030 επικεντρώνονται στη βελτίωση της συμμετοχής σε προσβάσιμη και οικονομικά προσιτή ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και στη γεφύρωση του χάσματος συμμετοχής στην ΠΕΦ μεταξύ του συνολικού πληθυσμού των παιδιών και των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και άλλων ομάδων παιδιών που έχουν λιγότερες ευκαιρίες, όπως τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και τα παιδιά με αναπηρία. Η πραγματική πρόσβαση σε δωρεάν ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα για τα παιδιά που έχουν ανάγκη είναι εξάλλου μία από τις βασικές συστάσεις στη σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά. Επιπλέον, η στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030, σύμφωνα με τη ΣΗΕΔΑΑ, καλεί τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν όλα τα παιδιά με αναπηρία στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα. Αυτό συνεπάγεται τη δημιουργία εκπαιδευτικών περιβαλλόντων χωρίς εμπόδια, κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας και ειδικευμένο προσωπικό.

⁸ ESTAT, PROJ_23NP

⁹ Έκθεση για τη μακροχρόνια φροντίδα, 2021

5. Σύμφωνα με την Επιτροπή των Περιφερειών, η έλλειψη ειδικευμένων φροντιστών αποτελεί πανευρωπαϊκό πρόβλημα με εκτεταμένες κοινωνικές συνέπειες¹⁰. Είναι αντιφατικό ότι, ενώ οι δραστηριότητες φροντίδας θεωρούνται απαραίτητες για τη συλλογική ευημερία των κοινωνιών, ωστόσο η φροντίδα και η παροχή επαγγελματικής φροντίδας εξακολουθούν σε μεγάλο βαθμό, σε πολλές χώρες, να υποτιμούνται και να αμείβονται ανεπαρκώς, να παρέχουν ελάχιστες προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης και ανεπαρκείς ευκαιρίες κατάρτισης, καθώς και ανεπαρκή επίπεδα στελέχωσης και σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι εργασιακά επισφαλείς. Συνεπώς, η παρούσα κατάσταση απαιτεί μια στρατηγική προσέγγιση της φροντίδας, η οποία πρέπει να ενσωματώνει τη διάσταση του φύλου και να βασίζεται στην παραδοχή ότι η ευθύνη για την παροχή φροντίδας δεν βαρύνει αποκλειστικά την οικογένεια του αποδέκτη της φροντίδας, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι τα μέτρα κοινωνικής προστασίας για τη διασφάλιση οικονομικά προσιτής ποιοτικής φροντίδας αποτελούν παράγοντα καθοριστικό για την πρόσβαση. Στον τομέα αυτόν, πολλοί παράγοντες σε διάφορα επίπεδα έχουν κάποιο ρόλο να παίξουν, μεταξύ άλλων οι τοπικοί και περιφερειακοί φορείς, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης, της μακροχρόνιας φροντίδας, της κοινωνικής πρόνοιας και της εκπαίδευσης, καθώς και οι κοινωνικοί εταίροι, η κοινωνία των πολιτών και οι οντότητες της κοινωνικής οικονομίας, όπως αναφέρεται στην ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα.

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΟΤΙ:

6. Τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται στον πυρήνα των ευρωπαϊκών αξιών. Στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρεται ότι η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη στο πλαίσιο μιας κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.

¹⁰ Γνωμοδότηση της ΕτΠ για την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα.

7. Η ισότητα των φύλων βρίσκεται στον πυρήνα των ευρωπαϊκών αξιών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία κατοχυρώνεται στις Συνθήκες και αναγνωρίζεται στο άρθρο 23 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 8 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η Ένωση πρέπει να επιδιώκει, σε όλες τις δράσεις της, να εξαλείψει τις ανισότητες και να προαγάγει την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.
8. Η ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα καθορίζει θεματολόγιο για τη βελτίωση της κατάστασης και των δικαιωμάτων των επαγγελματιών και των άτυπων φροντιστών (κυρίως γυναικών) και των αποδεκτών φροντίδας. Καλεί τα κράτη μέλη να εγγυηθούν ποιοτικές, οικονομικά προσιτές και προσβάσιμες υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας και υπηρεσίες ΠΕΦ και να διασφαλίσουν καλύτερες και ισότιμες ως προς το φύλο συνθήκες εργασίας και ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και για τις δύο ομάδες. Η υλοποίηση του θεματολογίου θα στηρίξει περαιτέρω την εφαρμογή και την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ στους τομείς της απασχόλησης, των δεξιοτήτων και της μείωσης της φτώχειας με ορίζοντα το 2030, καθώς και στην προαγωγή της ισότητας των φύλων. Η στρατηγική συνιστά επίσης στα κράτη μέλη και στους κοινωνικούς εταίρους σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο να καλλιεργήσουν τον ουσιαστικό κοινωνικό διάλογο και να συνάψουν συλλογικές συμβάσεις στον τομέα της φροντίδας, με στόχο να παρέχονται στους φροντιστές δίκαιες συνθήκες εργασίας και κατάλληλοι μισθοί, καθώς και να λάβουν μέτρα για να διευκολύνουν την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των φροντιστών. Καλεί επίσης τα κράτη μέλη να καταπολεμήσουν τα στερεότυπα για τα φύλα και να προωθήσουν μια πιο ισότιμη κατανομή των ευθυνών φροντίδας μεταξύ γυναικών και ανδρών.
9. Η στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 της Επιτροπής αναφέρει ότι «[η] ανεπαρκής πρόσβαση σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές επίσημες υπηρεσίες φροντίδας αποτελεί βασική αιτία για την ανισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας. Ως εκ τούτου, η επένδυση στις υπηρεσίες φροντίδας είναι σημαντική προκειμένου να στηριχθεί η συμμετοχή των γυναικών στην αμειβόμενη εργασία και η επαγγελματική τους ανέλιξη. Επιπλέον, μπορεί να δημιουργήσει θέσεις εργασίας τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες.»

10. Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 2006 για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ) αναγνωρίζει, στο άρθρο 19, το δικαίωμά τους να ζουν ανεξάρτητα και να είναι πλήρως ενταγμένα και να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή, και ζητεί να ληφθούν μέτρα που θα διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν πού, με ποιον και πώς θέλουν να ζουν, σε ισότιμη βάση με τους άλλους ανθρώπους. Αναφέρει εξάλλου ότι τα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ένα φάσμα υπηρεσιών παροχής βοήθειας στο σπίτι ή σε ίδρυμα και άλλων κοινωνικών υπηρεσιών στήριξης, ώστε να αποτρέπεται η απομόνωση ή η αποκοπή τους από την κοινωνία. Για τον σκοπό αυτόν απαιτούνται διαρθρωτικές αλλαγές ώστε τα ιδρυματικά περιβάλλοντα να αντικατασταθούν από υπηρεσίες υποστήριξης της ανεξάρτητης διαβίωσης. Στο πνεύμα αυτό, η στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030 επαναλαμβάνει τη δέσμευση της ΕΕ να επιτύχει τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας και ότι η Επιτροπή θα στηρίζει τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές στις προσπάθειές τους για αποϊδρυματοποίηση και διευκόλυνση της ανεξάρτητης διαβίωσης, συμπεριλαμβανομένων των βέλτιστων λύσεων στέγασης και φροντίδας. Παροτρύνει επίσης τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν καλές πρακτικές αποϊδρυματοποίησης και να προάγουν και να διασφαλίζουν χρηματοδότηση για προσβάσιμη κοινωνική στέγαση χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία, μεταξύ άλλων για ηλικιωμένους με αναπηρία, και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που αφορούν τα άστεγα άτομα με αναπηρία.
11. Η σύσταση του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 2022 σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα συνιστά στα κράτη μέλη να ευθυγραμμίζουν διαρκώς την προσφορά υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας με τις ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας, και παράλληλα να παρέχουν έναν ισορροπημένο συνδυασμό επιλογών μακροχρόνιας φροντίδας και περιβαλλόντων φροντίδας με σκοπό την κάλυψη των διαφόρων αναγκών μακροχρόνιας φροντίδας, και να υποστηρίζουν την ελευθερία επιλογής των ατόμων που χρήζουν φροντίδας και τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων, μεταξύ άλλων, με την ανάπτυξη ή/και τη βελτίωση της κατ' οίκον φροντίδας και της φροντίδας σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας, και με τη διασφάλιση ότι οι υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας είναι καλά συντονισμένες με τις υπηρεσίες πρόληψης, τις υπηρεσίες υγιούς και ενεργού γήρανσης και τις υπηρεσίες υγείας και ότι στηρίζουν την αυτονομία και την ανεξάρτητη διαβίωση, καθώς και την ένταξη στην κοινωνική ζωή σε όλα τα περιβάλλοντα μακροχρόνιας φροντίδας. Η σύσταση του Συμβουλίου καλεί επίσης τα κράτη μέλη να στηρίζουν την ποιοτική απασχόληση και δίκαιους όρους εργασίας στον τομέα, προκειμένου να βελτιωθεί ο επαγγελματικός χαρακτήρας της φροντίδας, να παρέχονται πιο ποιοτικές υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες σε δεξιότητες και οι ελλείψεις φροντιστών. Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη καλούνται να προσδιορίσουν τους μη επαγγελματίες φροντιστές και να τους στηρίξουν στις δραστηριότητες παροχής φροντίδας που ασκούν.

12. Στόχος της σύστασης του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 2022 «σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα: οι στόχοι της Βαρκελώνης για το 2030» είναι να παροτρύνει τα κράτη μέλη να αυξήσουν τη συμμετοχή στην ΠΕΦ προκειμένου να διευκολυνθεί η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και να ενισχυθεί η κοινωνική και γνωστική ανάπτυξη των παιδιών, ιδίως των παιδιών που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρία, ή προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα. Για τον σκοπό αυτόν συνιστά, μεταξύ άλλων μέτρων, να στηριχθεί η περαιτέρω ανοδική σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη συμμετοχή των παιδιών στην ΠΕΦ· να βελτιωθεί η οικονομική προσιτότητα, η προσβασιμότητα και η ποιότητα της ΠΕΦ· να δοθεί προσοχή στην ένταση χρόνου της συμμετοχής των παιδιών στην ΠΕΦ και στη συμβατότητά της με την ουσιαστική συμμετοχή των γονέων στην αγορά εργασίας, καθώς και στους λόγους της χαμηλής έντασης παρακολούθησης· και να γεφυρωθεί το χάσμα ως προς τη συμμετοχή μεταξύ των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού και του γενικού πληθυσμού.

ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

13. Στη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών (ΕτΠ) σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα (2023) τονίζεται η ανάγκη κοινής στρατηγικής για την περίθαλψη, τη φροντίδα και την εκπαίδευση, που θα περιλαμβάνει και την ενεργοποίηση ενός συστήματος διαλειτουργικότητας μεταξύ των τομέων, ώστε να παρέχεται προσβάσιμη μακροχρόνια φροντίδα, η οποία θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες τόσο των ατόμων που χρειάζονται φροντίδα όσο και των φροντιστών, και να διασφαλίζεται ποιοτική, οικονομικά προσιτή και προσβάσιμη παιδική φροντίδα.
14. Με τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα (2022) καλούνται τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων μέτρων, να παρέχουν υπηρεσίες καλύτερης ποιότητας καθ' όλη τη διάρκεια του βίου· να καλλιεργήσουν την ευαισθητοποίηση συγκεντρώνοντας και διαδίδοντας τα βασικά στοιχεία ορθών πρακτικών όσον αφορά τα εργαλεία και τις υποδομές· να διασφαλίσουν ότι η ισότητα των φύλων εξακολουθεί να αποτελεί κεντρικό στοιχείο για την υλοποίηση της στρατηγικής, μεταξύ άλλων μέσω δράσεων για την αμφισβήτηση των επιζήμιων στερεοτύπων για τα φύλα που διαβρώνουν τους τομείς της επίσημης και της άτυπης φροντίδας· να κινητοποιήσουν όλους τους πόρους για την κάλυψη της αυξανόμενης και πολυποίκιλης ζήτησης φροντίδας· και να εξετάσουν την κινητικότητα των επαγγελματιών φροντιστών και τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού από χώρες εκτός ΕΕ, σε συνδυασμό με εργαλεία για την αντιστοίχιση της ζήτησης και της προσφοράς, και την αναγνώριση των προσόντων.

15. Η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ που δημοσιεύθηκε το 2022 με θέμα «Προς ένα νέο μοντέλο περίθαλψης των ηλικιωμένων: τα διδάγματα της πανδημίας COVID-19» επιβεβαιώνει ότι είναι ανάγκη να υπάρξει ανταπόκριση στο αίτημα αποϊδρυματοποίησης, εν γένει, της φροντίδας των ηλικιωμένων σε οίκους ευγηρίας, με προώθηση της αυτονομίας, της ανεξαρτησίας, της ικανότητας φροντίδας του εαυτού τους και των κοινωνικών σχέσεων των εξαρτώμενων ηλικιωμένων. Διευκρινίζεται δε ότι αυτό απαιτεί να τεθούν στη διάθεσή τους κοινωνικές παροχές και παροχές υγείας σε τοπικό επίπεδο, πολύ πιο δομημένη και αποτελεσματική στήριξη κατ' οίκον, καθώς και νέες εναλλακτικές λύσεις στέγασης, όπως προστατευόμενες ή εποπτευόμενες κατοικίες ή κατοικίες κοινής διαβίωσης, μονάδες συμβίωσης ή άλλες εναλλακτικές λύσεις που υπάρχουν σε διάφορες χώρες της ΕΕ, ανάλογα με τις ανάγκες και τις προτιμήσεις των ηλικιωμένων που αντιμετωπίζουν απώλεια αυτονομίας. Για τα περισσότερα εξαρτώμενα άτομα, αναφέρεται ότι είναι απαραίτητη η μετατροπή των παραδοσιακών οίκων ευγηρίας, ώστε η διαμονή σε αυτούς να μοιάζει περισσότερο με την εμπειρία της διαμονής στο σπίτι.
16. Στη γνωμοδότηση της συμβουλευτικής επιτροπής για την ισότητα ευκαιριών γυναικών και ανδρών με τίτλο «Το χάσμα φροντίδας στην ΕΕ: μια ολιστική και μετασχηματιστική ως προς το φύλο προσέγγιση» (2021) τονίζεται ότι η έλλειψη οικονομικά προσιτών, προσβάσιμων και ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας στις περισσότερες χώρες της ΕΕ και το γεγονός ότι η εργασία παροχής φροντίδας δεν κατανέμεται εξίσου μεταξύ γυναικών και ανδρών έχουν άμεσο αρνητικό αντίκτυπο στη συμμετοχή των γυναικών σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτιστικής και πολιτικής ζωής.
17. Τα παρόντα συμπεράσματα βασίζονται σε προηγούμενες εργασίες και πολιτικές δεσμεύσεις του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής και σε εργασίες άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ άλλων δε στα έγγραφα που απαριθμούνται στο παράρτημα.

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ,

Λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές περιστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της εδαφικής κατανομής των αρμοδιοτήτων, καθώς και την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων:

18. Να αναγνωρίσουν το ατομικό δικαίωμα λήψης φροντίδας επί ίσοις όροις, με την προώθηση μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων μέσω νομικών πράξεων, όταν είναι αναγκαίο, οι οποίες να ορίζουν ολιστικά και να διασφαλίζουν το δικαίωμα σε επαρκή, ενδεδειγμένη και οικονομικά προσιτή ποιοτική φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο και σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας. Είναι σημαντικό η φροντίδα αυτή να είναι σύμφωνη με την επιλογή του προσώπου, το οποίο έχει το δικαίωμα να συνοδεύεται στην όλη διαδικασία έως τη λήψη της απόφασης. Το δικαίωμα στη φροντίδα συνεπάγεται τη στήριξη των φροντιστών (π.χ. μέσω της παροχής κοινωνικής προστασίας και κατάρτισης, συμβουλών και φροντίδας ανάπαυλας), και την αναγνώριση του δικαιώματος λήψης αποφάσεων σχετικά με το πόσο και σε ποιον πρέπει να παρέχεται φροντίδα, καθώς και το δικαίωμα στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και σε δίκαιες συνθήκες εργασίας και δίκαιους μισθούς.
19. Να λάβουν μέτρα για την καθοδήγηση της εξέλιξης των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας και στήριξης προς μια προσέγγιση σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας και με επίκεντρο τον άνθρωπο, η οποία να ενσωματώνει τη διάσταση του φύλου, το μοντέλο προσέγγισης της αναπηρίας με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη στήριξη από ομοτίμους, τη συμπαράγωγη και την καταπολέμηση των διασταυρωτικών διακρίσεων, εγκαίρως και λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 2022 σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα, προκειμένου:
 - α) Να εξασφαλίσουν προσβάσιμη, οικονομικά προσιτή, ποιοτική, μακροχρόνια φροντίδα και στήριξη με επίκεντρο τον άνθρωπο, οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα σε όσους το χρειάζονται και το επιθυμούν να προλαμβάνουν την ιδρυματοποίηση, να ζουν αξιοπρεπώς, να ζουν με αυτοδιάθεση, να διατηρούν την αυτονομία τους, να ζουν ανεξάρτητα στην κοινωνία και να μπορούν να έχουν ελευθερία ελέγχου του πού, με ποιον και πώς θέλουν να ζήσουν.
 - β) Να προωθήσουν δυναμικά εναλλακτικές λύσεις διαβίωσης στην κοινωνία και τοπικά συστήματα στήριξης που σέβονται τη βούληση και τις προτιμήσεις των ανθρώπων και ανταποκρίνονται στις ανάγκες φροντίδας τους.

- γ) Να προβούν στον αναγκαίο μετασχηματισμό, όταν κριθεί αναγκαίο, ώστε οι υπηρεσίες φροντίδας, μεταξύ άλλων και όσες προσφέρονται από ιδρύματα φροντίδας, να παρέχονται με βάση τη φροντίδα και τη στήριξη με επίκεντρο τον άνθρωπο και σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας και με στόχο να εξασφαλίζεται η ύπαρξη συστημάτων διασφάλισης για την προστασία των ευάλωτων αποδεκτών φροντίδας από κάθε μορφής κακοποίηση.
- δ) Να επιδιώξουν να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα του οικονομικού και του εργατικού δυναμικού της μακροχρόνιας φροντίδας, καθώς και την επάρκεια, την εμβέλεια και την κάλυψή της, συνεκτιμώντας την ανάγκη για καινοτομία και πρόληψη.
- ε) Να ενισχύσουν τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα των διαφόρων υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας, καθώς και την αποτελεσματικότητα του μεταξύ τους συντονισμού, ιδίως μεταξύ των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών υγείας, παρέχοντας πλήρως εύελικτα και εξατομικευμένα πακέτα υπηρεσιών.
- στ) Να σχεδιάσουν εξατομικευμένες διαδρομές και μοντέλα ολοκληρωμένης φροντίδας, για παράδειγμα μέσω της διαχείρισης των εκάστοτε περιπτώσεων, αξιοποιώντας στο έπακρο τις δυνατότητες που προσφέρει η ψηφιοποίηση.
- ζ) Να επιδιώξουν να εξασφαλιστεί επαρκής παροχή κατάρτισης στους επαγγελματίες ολοκληρωμένης φροντίδας με επίκεντρο τον άνθρωπο.
- η) Να προωθήσουν την υιοθέτηση καινοτόμων τοπικών λύσεων με βάση την τοπική κοινωνία που να χαρακτηρίζονται από δεοντολογική χρήση της τεχνολογίας και να χρησιμοποιούν βασικά εργαλεία, όπως δημόσια κονδύλια και καινοτόμες κοινωνικές ρήτρες στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, και συνάμα τη διαρκή βελτίωση των συστημάτων μακροχρόνιας φροντίδας, συμπεριλαμβάνοντας τη συστηματική εφαρμογή προσέγγισης που ενσωματώνει τη διάσταση του φύλου.
- θ) Να επιδιώξουν να εξασφαλίσουν την παροχή διεπιστημονικής επαγγελματικής υποστήριξης με επίκεντρο τον άνθρωπο και την παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας και στήριξης από την τοπική κοινωνία, ώστε να καλύπτονται δεόντως οι ανάγκες και να διασφαλίζεται ισότιμη πρόσβαση, ιδίως στις πλέον αγροτικές, νησιωτικές και αραιοκατοικημένες περιοχές, προάγοντας καινοτόμες δημόσιες και δημόσιες-ιδιωτικές λύσεις με τη συμβολή ενδιαφερόμενων μερών του τρίτου τομέα και ιδιωτικών επιχειρήσεων και αντιμετωπίζοντας τις ανισότητες που συνδέονται με την αγροτική διάσταση, την οικονομική ικανότητα και το φύλο.

- ι) Σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου για τη μακροχρόνια φροντίδα, να προωθήσουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς για τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών και των πόρων και να αναπτύξουν εθνικά πλαίσια ποιότητας της μακροχρόνιας φροντίδας βασισμένα στην αξιολόγηση του αντικτύπου της μακροχρόνιας φροντίδας και της στήριξης επί της ποιότητας ζωής των ανθρώπων.
20. Να προαγάγουν αλλαγή νοοτροπίας με στόχο την επανεκτίμηση και την αναγνώριση της παροχής φροντίδας, επαγγελματικής και μη, αμειβόμενης και μη· την εξάλειψη των ανισοτήτων, των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων ως προς τα φύλα· και τη μετάβαση προς τη συνυπευθυνότητα για την φροντίδα με:
- α) Ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας και των μέτρων στήριξης για τους άτυπους φροντιστές, για παράδειγμα προάγοντας την εφαρμογή μέτρων στήριξης και ποιοτικών ευέλικτων προγραμμάτων κατάρτισης στην άτυπη φροντίδα, που να περιλαμβάνουν ψυχολογική υποστήριξη και κατάρτιση σε ψηφιακές δεξιότητες.
- β) Προώθηση μηχανισμών, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες, που ευνοούν την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για γυναίκες και άνδρες, για παράδειγμα με πιο ευέλικτα ωράρια και υβριδικά μοντέλα εργασίας, και διασφάλιση ότι οι φροντιστές έχουν πρόσβαση στην άδεια επί ίσοις όροις.
- γ) Παροχή κατάλληλων επιλογών άδειας μετ' αποδοχών, ανεξάρτητα από την πηγή της οικονομικής στήριξης, που δεν έχουν αρνητικό αντίκτυπο ούτε στην απασχολησιμότητα των γυναικών ούτε στην επιστροφή τους στην εργασία, ενώ παράλληλα παρέχουν υπηρεσίες που διασφαλίζουν την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και διευκολύνουν την εφαρμογή υπηρεσιών στήριξης για τους άτυπους φροντιστές.
- δ) Προώθηση του κοινωνικού διαλόγου σχετικά με το ζήτημα της φροντίδας, για παράδειγμα μέσω εκστρατειών ευαισθητοποίησης με την προάσπιση των ίσων ευθυνών γυναικών και ανδρών στην επίσημη και την άτυπη φροντίδα, μέσω της εξάλειψης των στερεοτύπων για τα φύλα και των ρόλων των φύλων που παραδοσιακά συνδέονται με την παροχή φροντίδας, μέσω της αύξησης της ελκυστικότητας της παροχής φροντίδας και της αναγνώρισης της αξίας της φροντίδας και του δικαιώματος των ανθρώπων σε ένα πρόγραμμα ζωής προσωπικής τους επιλογής, καθώς και στην αξιοπρέπεια.

21. Να προαγάγουν τη συμμετοχή των ανδρών και των αγοριών ως παραγόντων αλλαγής και συνάμα ως αποδεκτών της αλλαγής και ως στρατηγικών εταίρων και συμμάχων για την επίτευξη της ισότητας των φύλων σε σχέση με την αμειβόμενη και τη μη αμειβόμενη παροχή φροντίδας.
22. Να εγκρίνουν, εάν δεν το έχουν ακόμη πράξει, επίπεδα και πρότυπα ποιότητας της φροντίδας σύμφωνα με τις αρχές που περιλαμβάνονται στις δύο πρόσφατες συστάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τη μακροχρόνια φροντίδα και την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, λαμβάνοντας πάντα υπόψιν τις ανάγκες τόσο των ανθρώπων που λαμβάνουν στήριξη όσο και των φροντιστών, καθώς και τις υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των φύλων, και έχοντας εγγενή επιδίωξη των μοντέλων φροντίδας την εξάλειψη κάθε χάσματος μεταξύ των φύλων.
23. Να προαγάγουν κατάλληλες και δίκαιες συνθήκες εργασίας και μισθών στον τομέα της φροντίδας και της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, καθώς και τη δέουσα κατάρτιση. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και των μισθών με τη ρύθμιση των συνθηκών εργασίας και την προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και, κατά περίπτωση, των κλαδικών συλλογικών διαπραγματεύσεων, καθώς και με την προώθηση ελάχιστων προτύπων και εταιρικών κωδίκων δεοντολογίας όσον αφορά τη διάβιου φροντίδα, την ισότητα των φύλων στις συνθήκες εργασίας και την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής.
24. Με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας τους, να παροτρύνουν τους κοινωνικούς εταίρους να συμπεριλαμβάνουν στις συλλογικές συμβάσεις μέτρα για την εξάλειψη του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων στον τομέα της φροντίδας, σύμφωνα με την αρχή της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας.
- α) Να προωθήσουν κατάλληλες και δίκαιες συνθήκες εργασίας και μισθούς για τους κατ' οίκον φροντιστές, ιδίως τους εσωτερικούς φροντιστές, και να καταπολεμήσουν την αδήλωτη εργασία στις υπηρεσίες φροντίδας, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην παροχή φροντίδας κατ' οίκον, η οποία συχνά εκτελείται από μετανάστριες εργαζόμενες.
- β) Να βελτιώσουν, αναλόγως των αναγκών, την προστασία των φροντιστών και να λάβουν μέτρα για την προστασία τους από τον κίνδυνο παρενόχλησης και σεξουαλικής παρενόχλησης και βίας στον χώρο εργασίας.

- γ) Να διασφαλίσουν την αρχική και τη συνεχή κατάρτιση των φροντιστών, ώστε να τους παρέχονται οι απαραίτητες επαγγελματικές δεξιότητες που θα τους επιτρέπουν να παρέχουν εξατομικευμένες και ποιοτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της κατάρτισης και της στήριξης για την ανάπτυξη εξειδικευμένων, μη τεχνικών και ψηφιακών δεξιοτήτων.
- δ) Να διασφαλίσουν την επαγγελματική εξέλιξη των φροντιστών μέσω περαιτέρω κατάρτισης, βοηθώντας τους έτσι να προοδεύσουν στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία και να παρέχουν καλής ποιότητας φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο και σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας.
- ε) Να καλέσουν τις αναθέτουσες αρχές να αξιοποιήσουν πλήρως τα εργαλεία που διατίθενται στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων, ώστε να διασφαλίζονται δίκαιες συνθήκες εργασίας για τους φροντιστές που προσλαμβάνονται από εταιρείες στις οποίες έχουν ανατεθεί δημόσιες συμβάσεις.
- στ) Να προωθήσουν τη συνεργασία με φορείς της κοινωνικής οικονομίας για τον σχεδιασμό και τη διαμόρφωση ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας και στήριξης με επίκεντρο τον άνθρωπο σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας.
- ζ) Να ενθαρρύνουν τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια, όταν κάνουν επιλογές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, να εξετάζουν την επιλογή επαγγελματικών σταδιοδρομιών που σχετίζονται με την ποιοτική φροντίδα και να εκτιμούν και να αναγνωρίζουν τη φροντίδα ως βασική δραστηριότητα.
25. Να θεσπίσουν μέτρα, κατά περίπτωση, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα και τη «Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα: οι στόχοι της Βαρκελώνης για το 2030», ώστε:
- α) Να αυξηθεί η συμμετοχή των παιδιών σε προσβάσιμη, οικονομικά προσιτή και ποιοτική ΠΕΦ, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, λαμβάνοντας επίσης τα αναγκαία και εύλογα μέτρα για την εξάλειψη του χάσματος ως προς τη συμμετοχή στην ΠΕΦ μεταξύ των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού και του συνολικού παιδικού πληθυσμού¹¹, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις διαφορές μεταξύ των εθνικών συστημάτων.

¹¹ Επίσης λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση 2021/1004 του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

- β) Να παρέχονται οικονομικά προσιτές, προσβάσιμες και ποιοτικές υπηρεσίες ΠΕΦ που να είναι επίσης εύκολα προσβάσιμες σε αγροτικές και μειονεκτούσες περιοχές, προωθώντας έτσι την πρόσβαση στην ΠΕΦ όλων των αγοριών και των κοριτσιών.
- γ) Να καταβληθούν αποτελεσματικές προσπάθειες για την εξάλειψη του χρονικού κενού που μεσολαβεί μεταξύ του τέλους της άδειας μετ' αποδοχών για οικογενειακούς λόγους και της πρόσβασης ή, κατά περίπτωση, του νόμιμου δικαιώματος σε θέση στην ΠΕΦ.
- δ) Να προαχθεί η χρήση της άδειας πατρότητας και της γονικής άδειας από τους άνδρες, καθώς και του ευέλικτου ωραρίου εργασίας, με στόχο να αντιμετωπιστούν τα στερεότυπα για τα φύλα, προκειμένου να διευκολυνθεί η δικαιότερη κατανομή των ευθυνών φροντίδας και στήριξης μεταξύ των γονέων όσον αφορά την αμειβόμενη και τη μη αμειβόμενη εργασία σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/1158, βελτιώνοντας έτσι την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και συμβάλλοντας επίσης στην ανάπτυξη της σχέσης μεταξύ του παιδιού και αμφότερων των γονέων. Να ενισχυθούν τα δικαιώματα των εργαζομένων με ευθύνες φροντίδας ώστε να δικαιούνται άδεια πατρότητας και γονική άδεια και να ζητούν ευέλικτο ωράριο εργασίας, να προαχθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα νέα αυτά δικαιώματα και την εφαρμογή τους, καθώς επίσης να εξασφαλιστούν πρόνοιες ποιοτικής ΠΕΦ για τους φροντιστές που εργάζονται εκτός του συνήθους ωραρίου εργασίας.

26. Να δώσουν τη δέουσα προσοχή στις εδαφικές προκλήσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας με μέτρα τα οποία:

- α) Αποσκοπούν στην εξασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες φροντίδας και στήριξης με επίκεντρο τον άνθρωπο και σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις μειονεκτούσες περιοχές, όπως αγροτικές, νησιωτικές, αραιοκατοικημένες ή απομακρυσμένες περιοχές, μέσω καινοτόμων πρωτοβουλιών, σε συνεργασία με τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές, καθώς και με την κοινωνική οικονομία, την κοινωνία των πολιτών, τις οργανώσεις γυναικών και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, αξιοποιώντας τις ευκαιρίες της οικονομίας της φροντίδας, και με παράλληλη χρήση της τεχνολογίας και της ψηφιοποίησης, συμβάλλοντας έτσι στην αύξηση της ελκυστικότητας των συγκεκριμένων περιοχών και αυξάνοντας την οικονομική δραστηριότητα και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

- β) Προσδιορίζουν και αντιμετωπίζουν τις οικονομικές ανισότητες και τα εισοδηματικά επίπεδα εντός των αστικών περιοχών, με εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας και στήριξης με επίκεντρο τον άνθρωπο και σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας μέσω της προώθησης τοπικών/συνοικιακών συμπράξεων που προσδιορίζουν τις ανάγκες, και συμφωνούν σχετικά με στρατηγικές, συμπεριλαμβανομένων κοινοτικών και εθελοντικών προγραμμάτων, συνοικιακών ομάδων ή προγραμμάτων αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

27. Να εξακολουθήσει να χρησιμοποιεί το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και την κοινωνική ανοικτή μέθοδο συντονισμού, ιδίως μέσω της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας, με στόχο την προώθηση της παρακολούθησης, της βελτίωσης της συλλογής δεδομένων, του συντονισμού και της ανταλλαγής ορθών πρακτικών σχετικά με τη μακροχρόνια φροντίδα.
28. Να ενθαρρύνει την κινητοποίηση και την αποτελεσματική χρήση των πόρων και των κονδυλίων της ΕΕ για τη στήριξη της εφαρμογής της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη φροντίδα και των συστάσεων του Συμβουλίου σχετικά με τη μακροχρόνια φροντίδα και την ΠΕΦ, ώστε να σημειωθεί πρόοδος στη μετάβαση των συστημάτων φροντίδας προς ολιστικά μοντέλα με επίκεντρο τον άνθρωπο και σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας, προκειμένου να βελτιωθεί η αναγνώριση της αξίας της φροντίδας και να εξαλειφθούν οι προκαταλήψεις και τα έμφυλα στερεότυπα.
29. Να προωθήσει κοινωνικές καινοτομίες που διευκολύνουν την αμοιβαία μάθηση και την πρόοδο προς καλύτερες δημόσιες πολιτικές μέσω της ανάπτυξης τεκμηριωμένων και βασισμένων σε έρευνα πρακτικών και της παροχής καινοτόμου φροντίδας και στήριξης και μέσω της εκδίπλωσης προσβάσιμων καινοτόμων τεχνολογιών και ψηφιακών λύσεων στην παροχή υπηρεσιών φροντίδας που διευκολύνουν την αυτονομία και την ανεξάρτητη διαβίωση, με τη συμμετοχή των χρηστών των υπηρεσιών, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνικής οικονομίας, του τρίτου τομέα, της κοινωνίας των πολιτών και των οργανώσεων γυναικών, και με παράλληλη χρήση βασικών εργαλείων όπως τα ευρωπαϊκά δημόσια κονδύλια και οι κοινωνικές ρήτρες στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

30. Να διεξαγάγει συλλογή δεδομένων (π.χ. διοικητική και βάσει έρευνας) και ανάπτυξη εργαλείων, τυποποιημένων δεικτών και συγκρίσιμων δεδομένων ανά φύλο σχετικά με τα πρόσωπα που λαμβάνουν ή έχουν ανάγκη από μακροχρόνια φροντίδα και σχετικά με τους άτυπους φροντιστές – ει δυνατόν– καθώς και σχετικά με τους επαγγελματίες φροντιστές, με σκοπό τη συστηματική παρακολούθηση της προόδου που σημειώνουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την ανάπτυξη προσβάσιμης, οικονομικά προσιτής και ποιοτικής φροντίδας, μεταξύ άλλων για την επίτευξη των στόχων της Βαρκελώνης για το 2030.
31. Να διερευνήσει από κοινού με τα κράτη μέλη τη σκοπιμότητα των δορυφορικών λογαριασμών φροντίδας και νοικοκυριών, επεκτείνοντας τα παραδοσιακά λογιστικά συστήματα, ώστε να λαμβάνονται υπόψη και να αποτιμώνται οι μη αμειβόμενες παραγωγικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη φροντίδα (όπως η μακροχρόνια φροντίδα, η παιδική φροντίδα, οι οικιακές υπηρεσίες κ.λπ.), καθεμία από τις οποίες αποτελεί σημαντική πτυχή της ζωής των ανθρώπων, αλλά απουσιάζει σε μεγάλο βαθμό από τις τακτικές οικονομικές στατιστικές, όπως το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ), με στόχο τη μέτρηση και την εκτίμηση της οικονομικής συμβολής της μη αμειβόμενης παροχής φροντίδας, ει δυνατόν χρησιμοποιώντας δεδομένα κατανεμημένα ανά φύλο.
-

Έγγραφα αναφοράς

1. Διοργανικό έγγραφο της ΕΕ

Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017.

https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_el

2. Συμβούλιο

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων: Αποτίμηση και καταμερισμός της αμειβόμενης εργασίας και της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας ([13584/20](#))

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον αντίκτυπο της παροχής μακροχρόνιας φροντίδας στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής ([8764/20](#))

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με οικονομίες ίσων ευκαιριών ως προς το φύλο στην ΕΕ: Η μελλοντική πορεία ([14938/19](#))

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για το μέλλον της εργασίας: μια προσέγγιση βασισμένη στον κύκλο ζωής ([10134/18](#))

[Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα](#) (ΕΕ C 476 της 15.12. 2022, σ. 1)

[Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα: οι στόχοι της Βαρκελώνης για το 2030](#) (ΕΕ C 484 της 20.12.2022, σ. 1)

3. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

[What if care work were recognised as a driver of sustainable growth? \(Τι θα συνέβαινε, εάν η εργασία παροχής φροντίδας αναγνωριζόταν ως μοχλός βιώσιμης ανάπτυξης;\)](#) Ενημέρωση από την Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2022)

4. Ευρωπαϊκή Επιτροπή

[Μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα με επίκεντρο τους φροντιστές και τους αποδέκτες φροντίδας](#) (2022)

[Έκθεση του 2021 για τη δημογραφική γήρανση: Οικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις για τα κράτη μέλη της ΕΕ \(2019-2070\)](#)

[Πράσινη βίβλος σχετικά με τη γήρανση – Προώθηση της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας μεταξύ των γενεών](#) (2021)

[Έκθεση για τη μακροχρόνια φροντίδα](#) (2021)

5. Επιτροπή των Περιφερειών:

[Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα»](#) (EE C 157 της 3.5.2023, σ. 26)

6. Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE)

[EIGE \(2023\) Βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής: Γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη φροντίδα.](#)

[EIGE \(2021\) Οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στη φροντίδα και οι συνέπειες για την αγορά εργασίας.](#)

[Οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στη φροντίδα και οι συνέπειες για την αγορά εργασίας \(2020\)](#)

7. Ηνωμένα Έθνη:

Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. [Γενικό σχόλιο αριθ. 5 \(2017\) «Ανεξάρτητη διαβίωση και ένταξη στην κοινωνία»](#)

8. Άλλα

[Το χάσμα φροντίδας στην ΕΕ: μια ολιστική και μετασχηματιστική ως προς το φύλο προσέγγιση](#) Συμβουλευτική επιτροπή για την ισότητα ευκαιριών γυναικών και ανδρών (2021)

[Προς μια Ευρωπαϊκή Ένωση απαλλαγμένη από στερεότυπα: Γνωμοδότηση με θέμα «Καταπολέμηση των στερεοτύπων για τα φύλα»](#) Συμβουλευτική επιτροπή για την ισότητα ευκαιριών γυναικών και ανδρών (2021)

[«Προκλήσεις της μακροχρόνιας φροντίδας στην Ευρώπη – Μελέτη των εθνικών πολιτικών, 2018»](#), δημοσίευση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κοινωνικής Πολιτικής.

[«Deinstitutionalisation and community living—outcomes and costs: report of a European Study» Έκθεση DECLOC](#) (London School of Economics Research Online)

[Report on the Transition from Institutional Care to Community-based Services in 27 Member States of the European Union](#) (Έκθεση σχετικά με τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα σε υπηρεσίες σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας σε 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) (2020) Μελέτη που ανέθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και συνέταξαν οι Jan Šiška και Julie Beadle-Brown.